

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Marbäcksskolan i
Svedala kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Marbäcksskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Marbäcksskolan i Svedala kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 5 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:10164) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Marbäcksskolan i Svedala kommun i låg utsträckning uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare använder läroböcker, andra läromedel och lärarhandledningar för att planera undervisningen. Däremot varierar det i vilken utsträckning eleverna får möjlighet att använda läroböcker eller andra läromedel för att få överblick och sammanhang, progression samt stärka ämnesintresse i de teoretiska ämnena.

Av dokumenten som begärts in från huvudmannen framgår att lärare har god tillgång till läroböcker i alla teoretiska ämnen. I intervjuer med elever, lärare och rektorn samt vid Skolinspektionens observation av lärmiljön med fokus på tillgången på läroböcker och andra läromedel framgår att elevernas tillgång är begränsad. Alla elever har en lärobok i svenska, en läsebok, som används för läsinlärning och för att öva läsförmågan. I matematik har eleverna i två av fyra klasser i årskurs 3 varsitt exemplar av en lärobok i matematik. Läraren som undervisar de två andra klasserna i årskurs 3 använder inte någon lärobok, utan har producerat eget material sedan vårterminen i årskurs 2. I engelska används läroboken som bas i undervisningen, men flera klasser delar på en klassuppsättning. I samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen och teknik finns klassuppsättningar av läroböcker som skolans klasser delar på. I intervju framkommer att läroböckerna i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen har uppdaterats relativt nyligen för att möta skrivningar i Lgr22 och att de uppfattas som aktuella och relevanta av lärare.

I intervju med elever framkommer att läroböckerna i samhällsorienterande- naturorienterande- och teknikämnet sällan eller aldrig används. Ingen elev kan med säkerhet minnas att de använt någon lärobok, men flera elever anger att de får kopierade utdrag ur läroböcker och några elever uttrycker att de tror att de har använt teknikboken. Andra elever säger att de inte gjort det. Elever uppger att de ofta arbetar på sina digitala enheter. De söker information, skriver texter, läser texter som de når via länkar eller som lärare lagt in i skolans plattform. Lärare bekräftar elevernas beskrivning av undervisningen. Undervisningen utgår delvis från läroböckerna, men klassuppsättningarna används i begränsad utsträckning. I stället får eleverna utdrag ur läroboken, material som lärare producerar själva eller kopierar från andra läroböcker eller läromedel. Lärare beskriver att de har en stor frihet att välja vilket material som ska användas i undervisningen vilket bekräftas av rektorn. En lärare uttrycker att det skulle kunna vara bra om eleverna hade en egen lärobok, men att avsaknaden av lärobok gör lärare friare att använda olika lärverktyg. Lärare uppger i intervju att när de skapar bildspel är syftet att eleverna ska få med sig så mycket som möjligt. Lärare uttrycker även att elever numera behöver variationen mellan lärobok och andra lärverktyg för att behålla intresset.

Det framgår av intervjun med elever att de tycker om att arbeta på de digitala enheterna, men eleverna har svårt att beskriva innehållet i undervisningen och om de arbetar med läroböcker och dess innehåll. Eleverna beskriver arbetsmoment som att skriva texter, svara på frågor i häften eller på arbetsblad och beskriva ord på lappar men de har svårt att redogöra för hur olika uppgifter hör ihop. Emellertid framkommer i intervjuer med elever, lärare och rektorn att läroboken utgör stommen för undervisningen i svenska och engelska, samt i de flesta klasser även i matematik. Lärarhandledningar används av de flesta lärare i planeringen av undervisningen och vid framställningen av kompletterande lärverktyg.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärare sällan använder läroböcker i undervisningen och ger därmed begränsade instruktioner om hur elever ska navigera i läroböcker och andra läromedel.

I intervju har elever svårt att svara på frågor om instruktioner, men de berättar att de får sidhänvisningar på klassrumstavlan i matematiken. Utifrån att elever använder läroböcker i begränsad omfattning ger elever få svar gällande instruktioner om hur de ska använda dem. En elev uppger att de i svenskundervisningen har gått igenom rubriker och kapitel. Det framgår dock inte om det är för egen textproduktion eller i relation till läroböcker. I intervjuer med lärare framkommer exempel på att ord och begrepp introduceras med hjälp av bildstöd när texter presenteras för eleverna.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att de läroböcker som används är valda utifrån elevernas behov och förutsättningar.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att läroböcker är valda utifrån elevers läsförmåga och behov för att passa elever med olika nivå i läsning. Lärare söker läroböcker som kan engagera eleverna och väcka intresse. I matematik används två olika läroböcker på skolenheten, och båda har gett goda resultat vid utvärdering av elevernas kunskaper. Läroböckerna i samhälls- och naturorienterande ämnen och ämnet teknik är uppdaterade och relevanta för den aktuella läroplanen, enligt rektorn och lärare.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till de läroböcker som används i undervisningen utanför lektionstid.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att elever tar hem läseboken för läsläxa varje vecka. Det förekommer även frivilliga läxor på elevernas initiativ, och elever har möjlighet att ta hem läroböcker för att läsa på om de varit frånvarande från skolan eller av annat skäl behöver ta hem läroboken. Lärare uppmuntrar eleverna att läsa faktaböcker som anknyter till de tema som behandlas i samhälls- och naturorienterande ämnen. Det kan eleverna göra i skolans digitala bibliotekstjänst.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn visserligen leder arbetet med att de läroböcker som köps in är relevanta, aktuella och pedagogiskt ändamålsenliga, men att tillgången till och användningen av läroböcker är begränsad.

Av intervjuer med rektorn och lärare och vid Skolinspektionens observation av lärmiljön med fokus på tillgången på läroböcker och andra läromedel framgår att rektorn är väl insatt i lärobokstillgången och användningen av läroböcker på skolenheten. Rektorn uppger att fokus för skolans utvecklingsarbete har inriktats på att utveckla och främja en god undervisning. Däremot har det inte bedrivits något riktat arbete om hur läroböcker eller andra läromedel ska användas i undervisningen. Det framkommer i intervju att rektorn inte vill styra lärare mot att låta eleverna använda lärobok eller andra läromedel som stomme och utgångspunkt i undervisningen. Det är varje lärare som avgör om läroböcker, andra läromedel eller lärverktyg ska användas, och det framgår av intervjuerna att de flesta lärare inte efterfrågar utökad tillgång läroböcker och andra läromedel för eleverna.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn tar ansvar för att göra lärare delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.

Rektorn och lärare uppger i intervju att lärare har goda förutsättningar att samverka kring val av läroböcker och att rektorn och lärare tillsammans planerar för större utbyten av läroböcker. Lärarna samarbetar i ämnesgrupper, och vid byte av lärobok ska de kunna motivera hur den nya

läroboken påverkar undervisningens upplägg och på vilket sätt det stödjer elevernas lärande. Rektorn skickar med frågor till ämnesgruppen. Rektorn uppger i intervju att läroboks- och läromedelsval har diskuterats vid gemensamma träffar och ger exempel på att de nyligen har diskuterat läroböcker med fokus på hur kvinnor och män framställs i materialet. Rektorn uppger även att lärarhandledningar finns i alla ämnen och årskurser och rektorn menar att lärarhandledningarna ger ett bra stöd till lärarna.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att skolan saknar ett genomtänkt och gemensamt tillvägagångssätt för användningen av läroböcker och andra läromedel.

I intervju med rektorn framkommer att hen skapar förutsättningar för ett gemensamt arbete genom att tid finns avsatt för diskussioner i ämnesgrupper. I intervju med rektorn och lärare framgår att skolans lärare arbetar som ämneslärare och undervisar i flera klasser i sina ämnen. De träffas i ämneslag var tredje vecka där lärarna diskuterar undervisningsfrågor inklusive läroböcker. Intervjuer med rektorn och lärare visar att rektorn är väl insatt och förtrogen med arbetet på skolenheten och att hen leder arbetet. På skolenheten pågår en utbildningsinsats om språkutvecklande arbetssätt vilket enligt rektorn har lett till en större likvärdighet i undervisningen. Det finns gemensamma överenskommelse kring det språkutvecklande arbetssättet, där begrepps- och ordförståelse inleder arbetet med texter och där gemensam läsning av texter ingår.

Emellertid framgår av intervjuer att det inte finns några gemensamma överenskommelser på skolan om att läroböcker ska användas eller hur de ska användas i undervisningen. Lärare uppger att det finns en röd tråd som består av gemensamma mål, men en stor frihet för varje lärare att planera undervisning och välja material. Det framgår även att det gemensamma arbetet med språkutvecklande arbetssätt inte utgår från läroboken utan från alla typer av texter. Det har tidigare funnits en överenskommelse angående att använda samma matematiklärobok, men ett par lärare har fått klartecken från rektorn att använda en annan lärobok respektive undervisa utan lärobok. Rektorn uppger i intervju att hen följer resultatet av dessa två lärares undervisning för att kunna utvärdera det.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn visserligen tillsammans med lärarna utvärderar elevernas resultat i förhållande till målen, men att rektorn inte

ser till att lärarna gör någon utvärdering av hur användningen av läroböcker och andra läromedel påverkar eleverna.

Lärare uppger i intervjun att utvärdering sker i relation till resultat, men att läroboksanvändning inte utvärderas. Rektorn uppger att hen följer resultaten i matematik för de elever som inte använder någon lärobok. Rektorn uppger att elever med svenska som andraspråk generellt uppvisar sämre resultat än elever med svenska som modersmål. Flickors och pojkars läsförmåga följs upp och tidigare visade flickor upp bättre läsförståelse än pojkar men den skillnaden har utjämnats de senaste läsåren. Det framkommer inte att något detta har utvärderats i förhållande till användning av lärobok eller andra läromedel.

Det framkommer i intervju med rektorn att det görs viss uppföljning av hur det går för eleverna från skolenheten efter att de byter skola inför årskurs 4. Enligt rektorn visar resultatet av uppföljningen att elever har utmaningar med att hantera ökningen av textmängd i samhälls- och naturorienterande ämnen.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den begränsade tillgången till läroböcker och avsaknaden av en genomtänkt struktur för användningen av läromedel gör det svårt för eleverna att få en tydlig överblick och progression i sin kunskapsutveckling. När undervisningen främst bygger på lärarnas eget material, som egenproducerade häften och arbetsblad, kan det leda till variation i kvaliteten och mindre systematisk undervisning. Dessutom används läroböcker och andra läromedel i begränsad utsträckning, vilket gör att eleverna inte får möjlighet att arbeta med dessa på ett sätt som stimulerar deras intresse och förståelse för ämnet. På lång sikt kan detta påverka både elevernas studiemotivation och resultat. Därutöver ger lärare i begränsad utsträckning eleverna instruktioner om hur läroböcker och andra läromedel ska användas. Det medför att eleverna kan ha svårt att veta på vilket sätt de ska använda läromedel.

Genom att använda läroböcker eller andra läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läroböcker skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läroböcker och andra läromedel få succesivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

² Lgr22, avsnitt 2.2, Kunskaper Riktlinjer.

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-12-16

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna både saknar möjlighet att använda och inte har tillgång till en egen lärobok i flera ämnen och årskurser. Vidare framgår att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs. Rektorn har inte heller sett till att det finns någon enhetlighet och målsättningar för tillgången till relevanta läroböcker.

Genom att öka tillgången till och användningen av läroböcker i undervisningen ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker, andra läromedel och lärarhandledningar samt att eleverna har tillgång till ett eget exemplar av läroboken medan de läser ett ämne.

⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁵ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁶ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁷ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁸ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁰

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn endast i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med användningen av läroböcker och andra läromedel, exempelvis har arbetet inget tydligt mål. Det finns inget gemensamt och medvetet arbete eller en röd tråd i användningen mellan klasser och årskurser gällande användningen av läroböcker på skolan. Granskningen visar att rektorn har en begränsad roll i att leda lärarnas arbete med att utveckla elevernas läsförmåga genom användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i

⁵ 1 kap. 4 § skollagen (2010:800)

⁶ Prop. 2023/24:21 s. 30

⁷ 1 kap. 9 § skollagen

⁸ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

¹⁰ Lgr22, avsnitt 2.8 Rektors ansvar

linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹¹ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Rektorn har inte heller vidtagit några åtgärder i förhållande till tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn ger lärare möjlighet att utvärdera läroböcker och andra läromedels användning, kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av

¹¹ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

¹² prop. 2023/24:21 s. 27

läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹³

På Skolinspektionens vägnar

X Ewa Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Ewa Mölleryd

X Susanne Tistad

Föredragande
Signerat av: Susanne Tistad

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Fredrik Joneman deltagit.

¹³ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-12-17

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁴ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁵:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁶

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁷ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁸

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁴ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁵ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁶ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁷ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁹

¹⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Marbäcksskolan den 26 november 2025. Besöket genomfördes av utredarna Susanne Tistad och Fredrik Joneman.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Svedala kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–3. Förskoleklass har inte ingått i granskningen. På skolenheten går 280 elever i årskurs 1–3.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	